

Månadsbrev till Ekumeniska Kommuniteten i Bjärka-Säby

Jerusalem den 1 februari 2012

Kära systrar och bröder,

Det är trångt i den koptiska Antonioskyrkan i Jerusalem när fredagsgudstjänsten under ekumeniska böneveckan för kristen enhet firas. Min son, Joel, och jag som just nu besöker Jerusalem får nöja oss med ståplats, något man visserligen är van vid i ortodoxa kyrkor. I kyrkan, som märkligt nog är belägen på taket till Uppståndelsekyrkan, eller *Holy Sepulchre* som den också kallas, har allt från biskopar i olika kulörer till lekmän från många nationer samlats denna kväll för att tillsammans be om ett enhetens under.

En av januari månads viktigaste ekumeniska händelser varje år är den internationella böneveckan för kristen enhet. Den hålls över hela världen och engagerar såväl orientaliska, ortodoxa, katolska och protestantiska kyrkor. Böneveckan uppstod 1908, då det fastslogs att den skulle hållas som en *oktav* – en åttadagarsbön – mellan 18-25 januari, med särskilt inriktning på bön om kyrkornas enhet. Bakgrunden till att just dessa datum valdes var att böneveckan därmed skulle inledas den dag då Petrus bekännelse firas, en protestantisk motsvarighet till *Petri stols fest* (numera firad den 22 februari), och skulle sträcka sig fram till den 25 januari när kyrkan firar att Herren uppenbarar sig för Paulus.

Även i vårt land finns sedan länge en tradition att församlingar på många platser under denna vecka inbjuder till gemensamma böneinitiativ och gudstjänster. Eftersom tiden 18-25 januari inte alltid infaller under en kalendervecka, är praxis att den firas under den vecka som börjar eller slutar någon gång under denna period. I år inföll böneveckan hos oss den vecka som avslutades söndagen den 22 januari.

Få saker är så meningsfulla som när alla kristna i en stad kommer tillsammans för att fira gudstjänst, inte minst om man dessutom samlas omkring Herrens bord. För egen del brukar jag under böneveckan för kristen enhet åta mig en och annan resa. I år hade jag förmånen att på torsdagen i böneveckan fira gudstjänst i domkyrkan i Tønsberg tillsammans med alla kristna i staden. Därifrån gick färden till Östersund och ett ekumeniskt veckoslut med stor uppslutning av alltifrån katoliker till pingstvännen. Höjdpunkten var den avslutande högmässan i Östersunds kyrka. Varje sådan gudstjänst är profetisk. När vi möts till ekumeniska nattvardsfiranden gör vi mer än vi ofta är medvetna om: ett kraftfullare sätt att erkänna varandras dop än att fira eukaristi tillsammans finns inte!

All bön om kristen enhet är en bön om ett under. Kanske hade de som förberett årets tema – kyrkorna i Polen – haft det i åtanke när de valt ett ovanligt utmanande tema för årets internationella bönevecka: "Kristi seger förvandlar". Temat var inspirerat av orden i Första Korinthierbrevet 15: "Vi skall inte alla dö, men vi skall alla förvandlas." När Jesus ber om att hans lärjungar skall vara ett, är han medveten om att vår enhet inte är möjlig utan en djupgående förvandling av våra hjärtan. Rundabordssamtal och

överenskommelser är inte nog, hur värdefulla de än är. Under gudstjänsten i Antonioskyrkan påmindes jag på nytt om den koptiske ökenprofeten Matta al-Miskins fråga: "Var börjar vi, med bokstaven eller med Anden?" Fader Matta fortsätter:

Vi skall ha klart för oss att om vi börjar med bokstaven, dödar vi Anden. Börjar vi med lagen kommer den att övertyga oss om att vi alltid har rätt medan de andra alltid har fel. Så går vi runt, runt tills tiden – och med den livet – glider ifrån oss. Om vi börjar med lärotraditionens ordalydelse kommer vi aldrig att nå fram till dess innersta väsen. Det är Anden som är upphovet till bokstaven och det är bara Anden som kan fullkomna den och ge den liv.

Om inte Anden förvandlar våra hjärtan blir talet om enhet, och strävan därefter, fruktlöst. Därför måste vi gå den väg som helgonen alltid vandrat: den nedre vägen, där hjärtat så förvandlas till Kristi likhet att vi släpper taget om ambitionen att vara den störste. Det är den förvandling som, för att tala med Paulus, inträder när Guds kärlek utgjuts i våra hjärtan genom den Helige Ande – den kärlek som förmår öppna hjärtat för dem som finns på andra sidan vår konfessions gränser. Det är just detta, vad Jesus kallar fiendekärleken, som är evangeliets udd. Och till slut kommer vi inte att kunna spjärna emot.

Så hörde jag till exempel nyligen om en gammal kristinna som inför sin 85-årsdag meddelat sin biskop att hon endast önskade en gåva: att alla skulle få delta i mässan på hennes högtidsdag. Hon bad om ett mirakel i födelsedagspresent; må hon bli bönhörd!

*

Antonioskyrkan i Jerusalem är naturligtvis uppkallad efter Antonios den Store, klosterrörelsens fader, som vi den 30 januari firade i gemenskap med våra bröder och systrar i den koptiska kyrkan. Det var just den dagen, nu för fyra år sedan, som Johannesakademien invigdes på Nya Slottet Bjärka-Säby. Johannesakademien är en studiemiljö som vill tjäna det ökade intresset för arvet från den odelade kyrkan. Akademien har ett tydligt centrum i den tidiga östliga kristenhetens monastiska spiritualitet, något som kan berika vår kristenhet med nya källflöden. När det sägs vill jag påminna om att det studierum som Johannesakademien disponerar på Nya Slottet, med dess växande bibliotek, är tillgängligt för alla som vill söka sig till platsen för studier, läsning och fördjupning.

Johannesakademien erbjuder även mindre kurser, månatliga översättningsseminarier (*Paradiset III* har just utkommit!) och anordnar vid enstaka tillfällen större konferenser. En sådan kommer att hållas måndagen den 21 maj under temat "Kyrkan, Anden och ämbetet". Det blir en viktig dag om *ecklesiologi* och *ekumenik* – frågorna om kyrkans väsen och enhet – med medverkande från samtliga kyrkofamiljer. Vi kommer att tillsammans reflektera över flera avgörande frågor för framtidens ekumenik:

- Vad innebär det att leva i den apostoliska traditionen?
- Hur kan vi i dag förstå den fornkrykliga visionen om att eukaristin skapar kyrkan?
- Vilken är biskopens roll i vår tids kyrka och hur relaterar vi till Petrusämbetet?
- Hur kan de yngre kyrkorna med bevarad självständighet relatera till kyrkor med rotfäste i den tidiga kristna perioden?

Jag nämner om detta i månadsbrevet eftersom det är ett seminarium som berör frågor som är angelägna för oss som ekumenisk komunitet. Konferensen hålls på en måndag, inte minst för att möjliggöra för präster och pastorer att dela. Men den är givetvis öppen för alla intresserade, och det är min förhoppning att en del av er ska ha möjlighet att vara med. Bland de medverkande talarna finns metropoliten Ambrosius från Helsingfors, vår visitator biskop Biörn Fjärstedt, Johannesakademins preses Samuel Rubenson, liksom biskoparna Anders Arborelius och Martin Modéus, pastor Ulf Ekman med flera. Läs mer om seminariet i Johannesakademins folder eller på vår egen hemsida (klicka på rutan för aktuella händelser längst ner till vänster och skrolla en bit ner där annonsen finns utlagd).

När vi är inne på kommande händelser och långtidsplanering är det några helger under det kommande året som jag särskilt vill uppmana oss att markera i våra kalendrar:

- **Påskfirandet** är alltid årets höjdpunkt på Bjärka-Säby, och kommer att ske enligt gängse ordning den 5-8 april. På Stora onsdagens kväll firas, enda gången under året, den koptiska förbönsliturgin med oljeinvinning. Dröj inte med anmälan till påskfirandet om ni planerar att delta!
- Under vårt pingstfirande den 27-28 maj gästas vi av ärkebiskop emeritus **Gunnar Weman**, som på pingstafton kommer att föreläsa om "Gudstjänsten och det heliga rummet".
- Vårt **generalkapitel** med löftesavläggelse och löftesförnyelse hålls i år den 3-5 augusti.
- Vi inbjuder till en veckoslutskurs den 5-7 september då dominikanprästen **Anders Piltz** undervisar oss om att leva med Psaltaren.

Så kan jag redan nu berätta att det blir ett nytt vintermöte på Bjärka-Säby och Vårdsnäs helgen den 25-27 januari 2013. Det är då fyra år sedan det senaste vintermötet hölls. Det är också en särskild glädje att här kunna offentliggöra att huvudtalare i vintermötet nästa år blir metropoliten **Kallistos Ware**. Alla ni som läst hans böcker förstår varför han är en av vår tids mest ansedda andliga lärare, respekterad och efterfrågad inom alla kyrkor.

Ytterligare en intressant internationell gäst besöker oss i samband med Pilgrims höstmöte som i år infaller den 26-28 oktober, den välrenommerade katolske teologen **William T Cavanaugh** från Chicago i USA. Hans stora insats är reflexionen kring kyrkans identitet som eukaristisk gemenskap i ett sekulärt samhälle präglad av kapitalism och konsumism. Bland hans böcker finns de ytterst läsvärda *Being Consumed* och *Torture and Eucharist* (se artikel i Pilgrim 2/2011). Höstmötet har i år temat "Möt vår hunger" och vänder sig som vanligt till åldersgruppen 19-39.

Här vill jag även nämna om komunitetens egna **retreater** under året, som ju också går att läsa om i vårt kalendarium. Vi har tre inplanerade retreater 2012: 29 mars-1 april, 11-14 oktober samt 29 november-2 december. Samtidigt som priserna på Nya Slottet har höjts, har komunitetens styrelse beslutat att behålla den låga avgift vi haft på våra egna retreater (1 600 kr). Vi håller också fast vid vår praxis med "rekommenderade" priser, för att den som just nu inte kan betala fullt pris skall känna sig fri att ge den summa man har möjlighet till, medan andra kan betala lite mer. Styrelsen är angelägen om att bevara denna ordning för att ingen av ekonomiska skäl skall känna sig utestängd

från möjligheten till den årliga retreaten, i synnerhet med tanke på att detta är en del av vår regel. Utöver dessa retreatar finns alltid möjlighet att delta i övriga retreatar på Nya Slottet, men då till ordinarie gällande pris. Anmälan till våra retreatar, liksom till övriga helger som komuniteten inbjuder till sker som vanligt till: anmalan@ekibs.se.

*

Låt mig även berätta något om utvecklingen på Landamäre. Boendegemenskapen i de två hus på gården Landamäre, ca två kilometer från Nya Slottet, som Ekumeniska Kommuniteten hyr av en av familjerna Ekman, består just nu av fem personer: Samuel K, Patrik F, Jesper S, Charlotte F samt Åsa S. Samtliga har tidigare tillhört volontärs-gemenskapen på Nya Slottet. Åsa, som bott längst på Landamäre, vistas under denna termin hos Birgittasystrarna i Vadstena för att dels läsa Svenska kyrkans grundkurs, dels förkovra sig i ikonografi under Djordje Cavkovs mentorskap.

Under hösten har en regel formulerats för livet på Landamäre, gemenskapen har stabiliserats och gudstjänstlivet har fått tydligare former. I kapellet på Landamäre – som fått namnet *Gudsmoderns kapell* – invigde biskop Biörn ett nytt altare i slutet av förra året. Altaret har tillverkats av en av bröderna i fraterniteten på Nya Slottet, Björn P. I kapellet beds nu daglig Laudes kl 06, och mässa firas varje tisdag morgon samma tid. Gudstjänsterna på Landamäre är givetvis öppna för alla som önskar delta. Boendegemenskapen på Landamäre har därutöver ett huvudansvar för den dagliga vespern i Slottskapet.

Regeln ger uttryck för att *Landamäre är att betrakta som ett "monastiskt hus", vilket innebär att personer som bor där förpliktar sig att leva i celibat under den tid man är en del av boendegemenskapen. Och vidare att livet på Landamäre innebär ett gemensamt utforskande av den monastiska vägen i kyrkans tradition, där var och en söker Guds vilja med sitt liv. Personer som ansöker om att få vara en del av boendegemenskapen på Landamäre förväntas söka Gud för sin livskallelse, utan att därmed behöva vara klar över vad den innebär .... Om en celibatär kallelse besvaras är det EKIBS:s avsikt att stödja personer som önskar leva ett permanent monastiskt liv i gemenskap på Landamäre eller annan plats i Bjärka-Säby.*

Regeln har formulerats inom den gemenskap som nu bor på Landamäre och godtagits av Ekumeniska Kommunitetens råd och styrelse i samråd med våra visitorer. Regeln ger även uttryck för att boendegemenskapen på Landamäre är öppen för att ta emot gäster som under kortare eller längre tid vill dra sig tillbaka för stillhet och retreat. För närvarande finns dock endast plats i systrarnas hus, där kvinnliga gäster är välkomna. (Om någon vill ha del av regeln i dess helhet går det bra att kontakta preses.)

Samtliga som bor på Landamäre ansvarar för sin egen försörjning, och därmed sin del av hyran. Eftersom inte alla kostnader kan täckas av hyresintäkterna är vi som komunitet angelägna om att även i fortsättningen ge vårt stöd åt dem som på detta sätt vill pröva sin kallelse. Ett viktigt bidrag till det är den månatliga gåva som många av er ger, och som betyder mycket.

*

I detta sammanhang vill jag även redovisa våra kollekter under 2012. Söndagens mässa i Slottskapellet är den enda av våra gudstjänster i vilken vi tar upp kollekt. Vi har kommit överens om att dessa kollekter inte skall gå till våra egna behov utan odelat reserveras för hjälp till de utsatta, ”dessa mina minsta” som Jesus uttrycker det. Vi har under det gångna året gjort insamlingar till följande ändamål och med nämnda resultat:

- Hoppets hem i Swaziland: 3013 kr.
- Anafora i Egypten, gåva till planerat kyrkbygge: 33 777 kr.
- Afrikas Horn, hjälparbetet under svältkatastrofen: 9009 kr (kollekt i samband med EKIBS generalkapitel).
- Barnhem i Rumänien: 6213 kr.
- Mar Musa i Syrien: 8241 kr.

Här saknas redovisningen av insamlingen till arbetet i Baan Chivit Mai i Thailand som inleddes första advent och fortfarande pågår. Skulle någon av er vilja vara med och bidra till våra söndagskollekter kan en gåva sättas in på kommunitetens postgiro. Det är då viktigt att ange det ändamål gåvan avser. Våra insamlingar till varje enskilt ändamål sträcker sig i regel över en viss period under kyrkoåret. Under julkretsen, första advent till kyndelsmässodagen, samlar vi alltså in till Baan Chivit Mai. Under påskkretsen, från förfastans början, blir det ett nytt insamlingsmål, vilket återkommer vi till.

*

Med firandet av Herrens frambärande i templet på kyndelsmässodagen närmar vi oss alltså julkretsens slut. När Maria och Josef enligt judisk sed frambar Jesus i templet fyrtio dagar efter hans födelse var det två, Hanna och Symeon, som i barnet såg ”vad inget öga sett”. Och Symeon utbrister med orden vi upprepar i varje completorium: *Mina ögon har skådat frälsningen...*

Tron är ett seende som igenkänner Jesus där inga andra ser honom – trots att han är närvarande. Helgonen kallar det icke-seendets seende: ett ögonblick av nåd som skänker en visshet som inte går att fästa på papper; man bär den i hjärtat som ett levande minne, framkallat i den Helige Andes ljus.

Varje gång vi känner igen Jesus skingras vårt och världens mörker. Vi kan då vittna med profeten Mika i en av kyndelsmässodagens gammaltestamentliga texter: ”Jag sitter i mörker, men Herren är mitt ljus.” All vår bön och gudstjänst syftar ytterst till detta enda: att ljuset skall strömma in i våra hjärtan och upplysa vårt mörker. När det sker ser vi också våra medmänniskor i ett nytt ljus. Den mänskliga naturen är en enda, i oss alla finns samma Guds avbild. Den som möter sig själv i Guds ljus, betraktar alla människor i samma ljussken.

I Kristus förbundne,

